

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-03-11

Diarienummer N609-1181/24

Handläggare:

Christian Arensberg

E-post: christian.arensberg@grundskola.goteborg.se

Yttrande över Nordic International School: s ansökan om att starta en 4–9 enhet i Bräcke

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden översänder förvaltningens förslag till yttrande som sitt yttrande till Skolinspektionen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Nordic international school (NIS) har hos Skolinspektionen ansökt om att starta en 4-9 skola i Bräckeområdet på Hisingen. NIS har tidigare ansökt och fått tillstånd för skolor i Göteborg men inte kunnat starta för att de inte hittat lämpliga lokaler. Göteborgs Stad har som lägeskommun möjlighet att yttra sig över ansökan utifrån vilka ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenser som etableringen kan innebära för den kommunala skolorganisationen på fem- till tio års sikt.

Förvaltningen har svårt att bedöma i vilken utsträckning som kommunala skolenheter kommer att bli påverkade av NIS:s etablering. Det finns en del osäkerheter kring adressen NIS angett och skolan kommer att erbjuda tvåspråkig undervisning på engelska.

NIS planerar för en skola med 350 elever. Det kan tillsammans med övriga fristående skolor som planerar starta eller öka sin kapacitet få ekonomiska konsekvenser för både kommunala skolenheter och förvaltningen.

Då NIS inte ansöker om att ha ett eget fritidshem kommer eleverna i årskurserna 4-6 att erbjudas plats på kommunala skolors fritidshem. Det kan innebära att dessa fritidshem kan komma hantera kontakter med vårdnadshavare och elever och medverka i NIS motivationsarbete för att eleverna ska lära sig svenska.

Som lägeskommun kan man inte ta ställning till ansökan utöver de efterfrågade perspektiven.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Höstterminsstarten 2024–2025 och 2025–2026 är de läsårsstarter där de fristående skolorna i Göteborg samlade kapacitet ökar som mest enligt det som är känt för förvaltningen. Utöver de fem ansökningar som nämnden har att yttra sig över under 2024 startar Internationella engelska skolans (IES) enhet i Södra Änggården, Jensen Education har skjutit på sin start i Botaniska trädgården till 2025 samtidigt som Räddningsmissionen

och Utbildia AB har var sitt tillstånd som kan aktiveras under 2025 om de hittar lokaler. Det finns dock en viss osäkerhet om Jensen Education kommer starta vid Botaniska då de inte fått de bygglov de önskat.

När en fristående skola startar eller stänger får det alltid konsekvenser för andra skolenheter. När Noblaskolan i Nya Hovås flyttade och expanderade och Fridaskolan i Kallebäck startade fick det stor påverkan på Brottkärrskolan och Skårsskolan. Även andra skolenheter påverkades. Brokärrskolan och Skårsskolan fick stor påverkan på skolenheternas ekonomi som fick hanteras med personalminskningar och organisationsförändringar. Även andra skolor påverkades på liknande sätt.

Ansökningarna 2024 omfattar en kapacitetsökning för fristående skolor på cirka 900 elever. Tillsammans med IES och Jensen är det en kapacitetsökning närmare 2000 elever. Om Räddningsmissionen eller Utbildia hittar lokaler ökar kapaciteten på fristående skolor med ytterligare några hundra elever. De flesta fristående skolor i Göteborg fyller sina platser och flera av dem har långa köer. Det sista året har dock några fristående skolor inte kunnat fylla samtliga sina platser i alla årskurser. Bedömningen är dock att både antalet och andelen elever som går på fristående skola kommer att öka under perioden 2024–2029. Enligt aktuell befolkningsprognos kommer antalet elever minska de närmaste fem åren.

Konsekvensen blir att flera kommunala skolenheter kan komma att behöva justera sin kapacitet. Några skolenheter kommer att tappa fler elever enskilda år vilket riskerar att ge underskott. Samtidigt kommer de förvaltningsgemensamma kostnaderna behöva fördelas på färre elever.

Det finns en del omständigheter kring Nordic International School (NIS) ansökan som gör det svårt att bedöma deras påverkan på andra skolenheters ekonomi. NIS planerar att starta sin skola i Bräcke, men anger en adress som inte existerar. NIS:s skolor har tvåspråkig undervisning på engelska och erfarenheten i Göteborg är att det kan innebära att skolan antar elever inte bara från närområdet utan från en större del av staden. Vilka skolor som direkt blir påverkade av att NIS startar en skolenhet på Hisingen har förvaltningen därmed svårt att bedöma.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Antalet elever som flyttar till Göteborg temporärt eller för en längre tid och har engelska som modersmål eller skolspråk ökar. Förändringen av näringslivet i Göteborg med stora nyetableringar av företag som rekryterar personal på en internationell marknad och det ökade internationella utbytet inom den akademiska världen är två faktorer som ligger bakom utvecklingen. Många familjer som omfattas av detta har barn i skolåldern och efterfrågar en undervisning helt eller delvis på engelska. Idag finns det en större efterfrågan på tvåspråkig undervisningen på engelska än vad skolorna i Göteborg kan erbjuda. Genom att fler skolor erbjuder tvåspråkig undervisning underlättas situationen för elever som vill ta del av en svensk utbildning samtidigt som deras framtid mycket väl kan finnas i ett annat land än Sverige.

Bedömningen är att det ligger i en del barns bästa att elever via en tvåspråkig undervisning på engelska får en fortsättning på en tidigare skolkarriär från ett annat land och/eller får en bra förberedelse för senare studier eller arbete utomlands.

Samverkan

Information på facklig samverkansgrupp (FSG) den 15 april 2024.

Bilagor

1. Yttrande till Skolinspektionen angående Nordic International School ansökan om tillstånd att starta en 4-9 skola i Göteborg
2. Befolkningsprognos fram till 2040
3. Sammanställning av samtliga kommunala och fristående skolor
4. Karta över skolenheter i Göteborg
5. Beslutade enhetsförändringar för kommunala skolenheter 2024
6. Ansökan om att starta en 4-9 skola

Ärendet

Nordic International School (NIS) har ansökt om att starta en 4-9 skola 4-9 på Hisingen hos Skolinspektionen. Göteborgs Stad har som lägeskommun möjlighet att yttra sig om ansökan.

Stadens yttrande ska vara Skolinspektionen tillhanda senast den 26 april 2024.

Beskrivning av ärendet

Nordic International School har tidigare, 2020 och 2022, ansökt och fått tillstånd att starta en skola i Göteborg. NIS har hittills inte funnit en lämplig lokal i Göteborg. Då tidigare tillstånd löpt ut ansöker NIS igen om tillstånd att starta en skola i Göteborg.

NIS anger i sin ansökan att de har en lokal i Bräcke som de avser att starta den nya skolan. NIS ansöker om att starta en skola med tvåspråkig undervisning på engelska, likt deras övriga skolor i Sverige.

NIS avser att starta en skola utan fritidshem, vilket innebär att kommunala fritidshem kommer att erbjuda eleverna på NIS fritidshemsplats.

Göteborgs Stad har som lägeskommun möjlighet att yttra sig över hur NIS kan komma att påverka Göteborgs Stad ur ett ekonomiskt, organisatoriskt och pedagogiskt perspektiv. Bedömningen ska vara hur påverkan ser ut på fem till tio sikt.

Som lägeskommun kan man inte ta ställning till ansökan utöver de efterfrågade perspektiven.

Förvaltningens bedömning

Dimensionering av skolverksamhet planeras alltid med lång tidshorisont. Göteborgs Stad har sedan tillkomsten av grundskolenämnden tagit ett mer samlat grepp om planeringen och dimensioneringen av kommunal skolverksamhet i staden. Under de senaste fyra åren har prognosen för elevutvecklingen förändrats.

Tidigare har förvaltningens bedömning om nya skolansökningar varit att de enskilda skolhuvudmännens planerade kapacitet motsvarat halva den prognostiserade ökningen av elever i staden. 2024 ser befolkningsprognosen annorlunda ut. De närmaste fem åren beräknas antalet elever att minska och klart understiga den expansion av platser som finns på fristående skolor.

Under 2024 startar IES Södra Änggården och Jensen Education AB har skjutit upp sin start vid Botaniska trädgården till 2025. Tillsammans innebär det kapacitetsökning på cirka 900 elever. De finns dock en osäkerhet om Jensen startar vid Botaniska då de inte fått de bygglov som de önskat. Två enskilda skolhuvudmän fick under 2023 tillstånd att starta nya skolenheter, Utbildia AB och RM Bildning AB. De har i dagsläget inga lokaler att starta i. Om de hittar lokaler kan det innebära att fristående skolors kapacitet ökar med ytterligare några hundra skolplatser.

NIS anger att de ska starta sin nya skola i Bräckområdet på Hisingen. De senaste åren har efterfrågan på tvåspråkig undervisning på engelska ökat i Göteborg. Delvis beror det på den arbetskraftinvandring Göteborgs Stad haft där många familjer från Indien flyttat hit. Det kan innebära att det finns intresse hos många vårdnadshavare att söka till NIS idag.

finns det ett söktryck till de skolor som idag har tvåspråkig undervisning på engelska, ett flertal av familjerna bor på Hisingen. Troligtvis kommer många av skolans nya elever komma från Hisingen, men även andra delar av staden och andra kommuner. Vilken påverkan som deras nya skolenhet kan ge på enskilda skolenheter på Hisingen kan inte förvaltningen bedöma.

Inom Business Region Göteborg har frågan om undervisning på engelska diskuterats under flera år. Bedömningen är att det saknas skolplatser för engelskspråkiga barn som flyttar till Göteborg med sin familj i samband med olika företags expansion i staden. Tillsammans med andra ansökningar från enskilda skolhuvudmän som avser att ha en liknande undervisning kommer antalet platser med tvåspråkig undervisning på engelska att öka med drygt 800 skolplatser. Detta ligger i linje med de resonemang som ligger till grund för stadens näringspolitiska program.

NIS ansöker om att starta en grundskola utan fritidshem. Det innebär att kommunala fritidshem behöver erbjuda eleverna fritidshemsplats. NIS bedriver tvåspråkig undervisning på engelska. Erfarenheten från de skolor som har liknande undervisning är att de under de senaste åren behövt lägga mer energi på att motivera vårdnadshavarna om behovet av att eleverna lär sig svenska. Minst 50 procent av undervisning på en tvåspråkig skola ska vara på svenska. Förvaltningen bedömer att för de elever som ansöker om fritidsplats kommer personalen att behöva bidra till NIS motiveringsarbete gentemot vårdnadshavare samtidigt som de kommer att förväntas att hantera kontakter med vårdnadshavare och kanske även undervisning med eleverna på engelska. Detta kan försvåra det pedagogiska arbetet på de kommunala fritidshemmen och de kan behöva hantera utmaningar som kommunala fritidshem normalt inte har bemanning eller kompetens att hantera.

Skolinspektionen värderar nya skoltillståndets påverkan på den kommunala skolekonomin är det i ett tidsperspektiv på 5 till 10 år. De beskrivningar som förvaltningen beskriver i förslaget till yttrande bedöms inte påverka Skolinspektionens bedömning, utan en kommun ska enligt Skolinspektionens praxis kunna klara av att ställa om sin verksamhet inom en 10 årsperiod.

Förvaltningens arbete med kapacitet förutsätter god information om fristående skolors planering av kapacitetsförändringar och antagning av elever. Skolinspektionens handläggning av tillståndsprövning är inte tillräckligt informativ och etableringskontrollen ligger för sent för att fungera som underlag för kapacitetsarbetet. Förvaltningen har sedan flera år nära kontakter med de enskilda skolhuvudmän som planerar att söka eller har sökt tillstånd att starta skolenheter. Förvaltningen har som ambition att särskilt rektorer på kommunala skolor ska få tidig information om hur nystartade skolor påverkar hens planeringsförutsättningar. Även om kontakterna varit goda och informationsöverföringen från de fristående skolorna varit bra visar erfarenheten att det är svårt att förutse vilka kapacitetsjusteringar som behöver göras på de berörda skolorna.

Protokollsutdrag skickas till

Skolinspektionen

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef Styrning och ledning